Boll. Soc. Hist. Nat. Balears, 30 (1986): 137-139. Palma de Mallorca

TROBALLA DE RESTES OSTEOLÒGIQUES DE *Eliomys quercinus* (MAMMALIA, RODENTIA, GLIRIDAE) A L'ILLA DE CABRERA

J. A. ALCOVER[1].

PARAULES CLAU: *Eliomys quercinus*, Cabrera, Balears.

KEYWORDS: *Eliomys quercinus,* Cabrera, Balearic Islands.

La rata cellarda (*Eliomys quercinus)* a les Balears viu a l'actualitat a les illes de Mallorca, Menorca i Formentera (KAHMANN & ALCOVER, 1974; KAHMANN & THOMS, 1973; KAHMANN, 1970). Aquesta espècie d'introducció antropocòrica ha estat recentment trobada a diversos depòsits eivissencs (ALCOVER & KAHMANN, 1981; ALCOVER, 1983), que testimonien la seva presència antiga a l'illa d'Eivissa, on actualment no hi viu. Les causes de l'extinció de l'espècie a Eivissa són ignotes.

CABRERA (1904) va esmentar la presència de *Eliomys quercinus* a l'illa de Cabrera. Aquesta citació, però, no recolza sobre cap exemplar conservat a cap col·lecció científica, i sabem que aquest teriòleg mai no va anar a col·lectar a les Balears. Les campanyes de trampeig realitzades posteriorment, a partir dels anys setanta, per diversos zoòlegs, no han pogut documentar la presència de l'espècie, que no figura als catàlegs teriològics presentats per MAYOL (1973), REY (1974) i ALCOVER (1979). Per aquestes raons es va considerar que l'espècie no era present a la teriofauna actual de l'illa (ALCOVER, 1980).

En el decurs d'una visita de prospecció realitzada per un equip del CSIC a l'Arxipèlag de Cabrera l'octubre de 1986 es varen trobar per primera volta restes òssies d'aquesta espècie a dos depòsits de l'illa de Cabrera, la Cova des Penyal Blanc i la Cova des Borrí. La Cova des Penyal Blanc va subministrar una microfauna de vertebrats que incloia les següents espècies: *Tarentola mauritanica,* Aves indet., *Rattus rattus, Mus musculus, Apodemus sylvaticus* i *Elio-*

(1) Departamento de Zoología de vertebrados. Museo de Ciencias Naturales. Madrid.

mys quercinus. A la Cova des Borrí uns sediments trobats a l'esquerra de l'entrada varen lliurar la seguent fauna: *Tarentola mauritanica, Podarcis lilfordi, Puffinus puffinus mauretanicus, Columba livia,* Aves indet., Rattus rattus, *Apodemus sylvaticus, Eliomys quercinus* i *Oryctolagus cuniculus.* Les restes trobades de *Eliomys quercinus* son escasses. Es redueixen a les següents. *Cova des Penyal Blanc;* 1 bulla timpànica (MNCM 11235); nombre mínim d'individus: 1. *Cova des Borrí*: 2 mandíbules (MNCM 11419-20); 1 húmer sense epífisi proximal (MNCM 11421); 1 ulna (MNCM 11425); 1 fèmur sense epífisi distal (MNCM 11422); 2 tíbies (MNCM 11423-4); nombre mínim d'exemplars: 2.

Els materials de la Cova des Borrí semblen esser més antics que els de la Cova des Penyal Blanc. Tanmateix, les troballes han estat massa migrades com per a permetre obtenir-ne una datació precissa.

Es mal de determinar si aquests materials provenen d'exemplars de rata cellarda que vivien a la mateixa illa o si provenen d'exemplars mallorquins transportats per òlibes. Aquests materials com a mínim dónen peu a sospitar que a algun moment hi ha hagut una població caprariana de *Eliomys quercinus,* actualment descompareguda. Si aquesta hipòtesi fos certa, Cabrera constituiria la segona illa en el món on *Eliomys quercinus* s'hauria extingit. Igualment, hauria estat una de les illes més petites habitades per *Eliomys quercinus.* Els materials obtenguts a Cabrera revelen uns exemplars d'una talla corporal similar a la dels mallorquins i menorquins, i inferior a les dels provinents d'Eivissa i Formentera.

BIBLIOGRAFIA

ALCOVER, J. A. 1979.—*Els Mamífers de les Balears.* Man. Intr. Nat., 3. Edit. Moll, Palma. 190 pàg.

ALCOVER, J. A. 1980.—Small mammal subrecent faunas at Mediterranean Islands. 1. Cabrera Island (Mammalia: Rodentia, Lagomorpha). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 23: 71-84.

ALCOVER J. A. 1983.—Contribució al coneixement dels mamífers de les Balears i Pitiüses: Carnívora, Rodentia. *Tesi Doctoral.* 723 pp.

ALCOVER J. A. & KAHMANN H. 1981.—Reste des Gartenschäfers (*Eliomys*) aus Höhlen (Cova Xives und Cova des Cuieram) der Insel Ibiza. *Saugetierkundl. Mitt.,* 28: 30-35.

CABRERA, A. 1904.—Las especies españolas del género *Eliomys. Bol. r. Soc. esp. Hist. Nat.,* 4: 180-188.

KAHMANN, H. 1970.—Des Gartenschläfer *Eliomys quercinus ophiusae* Thomas 1925 von der Pityuseninsel Formentera. Morphometrie. *Veröff. Zool. Staatsamml. München*, 14: 75-90.

KAHMANN, H. & ALCOVER, J. A. 1974.—Sobre la bionomia del lirón careto (*Eliomys quercinus L.)* en Mallorca. Nota preliminar. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears,* 19: 57-74.

KAHMANN, H. & THOMS, G. 1973.—Der Gartenschläfer (*Eliomys*) Menorcas. Säugetierkundl. Mitt., 21: 65-73.

MAYOL, J. 1973.—Los Vertebrados de Cabrera y sus islas. *Vida Silvestre*, 8: 207-212.

REY, J. M. 1974.—*Los Mamíferos del Archipiélago de Cabrera*. Premi Ciutat de Palma 1973 (inèdit).